

“El PSOE s'equivoca si pensa que té garantit el suport del PSM”

Gabriel Vicens i Mir
(Inca, Mallorca, 1961)
és el secretari general
del PSM-Entesa
Nacionalista des del
novembre passat. És
biòleg, especialista en
català científicotècnic,
professor de secundària
i professor associat de
la Universitat de les Illes
Balears. De l'anonimat
ha passat a la primera
línia política al
capdavant d'un partit
amb molts reptes
plantejats.

Ha superat el PSM la crisi en la qual es va veure immers a conseqüència del resultat electoral del 2003?

—El 2003 el PSM va viure un descens electoral important. A partir d'aleshores es va decidir, entre tots, obrir un procés de profunda renovació que no va ser fàcil i, fins i tot, va ser traumàtic en alguns moments. Però, finalment, el congrés va culminar el procés de renovació. Una profunda renovació que hem fet entre tots i amb tothom a dintre. Això, la unitat de tot el partit, és un gran èxit del PSM. Ara aquest és un partit unit, amb il·lusió en el futur i amb moltes ganes de fer feina.

—El PSM és un partit nacionalista. El 42,5% de la població balear no és nascuda a les Illes. Fins al 70% —segons un estudi que no s'ha fet públic— del total de la població podria no tenir cap mena d'adscripció als trets identitaris històrics. Davant d'aquesta realitat, què ofereix el nacionalisme del PSM a aquesta societat?

—És el gran repte, no hi ha dubte. El futur només pot ser un: eixamplar la consciència nacional. El més important és saber com fer-ho, i ho sabem. Essent capaços, i en això estem, de modernitzar les estructures orgàniques. Ja tenim una secretaria destinada exclusivament a la immigració, una altra dedicada a la implantació territorial a les àrees litorals, així com una tercera per a l'àrea metropolitana de Palma. Aquestes dues zones territorials, litoral i badia, és on resideix la major part de la població de Mallorca, en general, i la immigrada, en particular. Aquesta estructura d'organització ens permetrà

d'arribar als nous nadius. Per fer-los entendre que el PSM és l'instrument polític adequat per millorar la seva vida des del punt de vista social i econòmic, a més, naturalment, de la feina pedagògica que hi farem per intentar que entenguin la naturalesa identitària balear.

—I tot això, com s'aconsegueix?

—De ben segur que no es fa a través de rodes de premsa o només amb feina de despatx, sinó amb feina de carrer, parlant amb la gent. El PSM és un partit de carrer, de contacte directe amb la gent. És la nostra força i és el nostre camí. I sempre hem de tenir present quines són les necessitats reals de la gent: a Balears, moltíssimes famílies no arriben a final de mes, tenen endeutaments enormes per les hipoteques, cobren poc i malament, els joves no troben pisos perquè no els poden pagar... Donar respostes a aquestes qüestions, entre moltes altres, és el repte que ens hem posat, sobre el qual ja estam treballant.

—El Parlament balear ha començat, just fa un mes, el procés de reforma de l'Estatut. Per quin Estatut aposta el PSM?

—Som molt ambiciosos. És una oportunitat única. De fet, som l'única força que està donant cada quinze dies ofertes públiques sobre diversos aspectes de la reforma, inclòs el finançament, que serà una part fonamental. Perquè sense un finançament adequat no hi ha verdadera autonomia possible. Intentarem fer entendre als ciutadans que el finançament no és una qüestió comptable, quelcom allunyat de la vida quoti-

diana. Toca la cartera de cadascun de nosaltres. És, per tant, un tema capital i oferim una proposta clara: Balears ha de disposar del que diem l'acord econòmic, que és una fórmula molt semblant al concert econòmic: cobrar els tributs aquí i donar a l'estat una quota pels serveis que ofereix a Balears i llavors, una altra quota en concepte de solidaritat. És l'única manera de solucionar de veritat el problema. Tenim un dèficit d'entorn del 15% del PIB, és a dir, al voltant dels 3.000 milions d'euros. Això és insostenible. Som la comunitat autònoma que pitjor ho està passant en aquest sentit i ho hem de solucionar. La reforma de l'Estatut ens dona l'oportunitat.

—I finançament al marge?

—Apostam per la reforma constitucional. Només serà possible si a Balears —igual que en altres autonomies— volem un Estatut molt potent, amb el màxim d'autogovern. I això implica inexorablement que inclogui el dret a l'autodeterminació dels pobles que conformen les Illes Balears.

—En aquest context, els aires que arriben de Madrid no permeten gaire optimisme.

—És així, no hi ha cap dubte. Ara, per nosaltres no quedarà. Sabem molt bé quin Estatut volem i quin, probablement, serà possible. No obstant això, farem tot el que estigui en la nostra mà per aconseguir al màxim possible.

—Catalunya sembla el motor de les reformes estatutàries.

—Ho hauria de ser.

—No ho és?

—Tenint en compte que ERC era el partit que des del tripartit aixecava les expectatives més altes d'autogovern i que ara se'l veu rebaixar-les de manera clara, sembla que la possibilitat que Catalunya sigui aquest motor reformador està perdent intensitat. El pacte d'ERC amb el PSC està rebaixant ostensiblement les exigències d'autogovern de Catalunya. Veig CiU amb unes exigències molt més altes —sobretot pel que fa al finançament— que no ERC. Si no hi ha un pacte general a l'alça a Catalunya, tot el procés correrà un seriós risc de quedar descafeïnat. Seran sim-

El secretari general del PSM, Gabriel Vicens, anuncia que el seu partit demanarà que la reforma de l'Estatut incorpori una mena de concert econòmic per a Balears.

ples reformes puntuals i, tot plegat, un gran fracàs. Però bé, al marge del que passi a Catalunya, nosaltres apostarem molt fort per exigir el màxim per a Balears.

—Com veu les aportacions que fan PP i PSOE de Balears a la reforma?

—Senzillament, no les veig. Nosaltres fem propostes articulades, i en canvi ells estan a l'espera. Però, a l'espera de què?, em deman. Doncs no hi ha cap més resposta possible que l'òbvia: estan esperant instruccions de les respectives centrals. És una vergonya, no fan propostes, esperen ordres: submissió total als respectius partits centrals.

—Tem un pacte PP-PSOE a Balears i, d'algun manera, un marc d'acord PSOE-PP en l'àmbit estatal?

—Sí. I seria molt negatiu per a les Illes Balears. Si el plantejament de pacte entre aquest dos partits funciona novament, les Balears quedarem una altra vegada a la cua autonòmica. Seria molt trist però, en efecte, l'experiència ens aconsella esperar que passi així. Ara bé, tota la pressió que puguem exercir, la farem notar. Si sabem explicar per què volem un Estatut tan ambiciós, aleshores tant el PP com el PSOE podrien sentir-se una mica con-

tra les cordes. I així potser aconseguirem tenir un Estatut que no serà el que el PSM voldria, és clar, però sí millor que si ho fessin només aquests dos partits.

—I si el PP jugàs a engrunar el PSOE?

—Cap problema. A nosaltres la brega entre ells dos no ens interessa. Ens interessa l'Estatut. Que sigui dels màxims possibles. El president Matas diu sovint que vol tant com pugui tenir Catalunya. El raonament és patètic, però bé, si ho fa, doncs ho aprofitarem tàcticament per aconseguir l'objectiu estratègic: el màxim autogovern possible. No se'ns cauran els anells si hem de votar amb el PP, si és que el PP realment fa un plantejament ambiciós de reforma.

—S'ha referit vostè a les declaracions del president Matas amb relació a Catalunya. És curiós veure la sintonia entre els presidents balear i català, quan ideològicament semblaria molt més coherent esperar que la sintonia del tripartit anàs més cap als partits balears de l'oposició, no és així?

—Doncs sí, és quelcom molt estrany. Ens hem queixat molt i amb raó: liquidació de l'Institut Lull, potenciació d'IB3 —que va en contra del català—,

problemes amb TV3... No ho entenem. Això no és propi d'un govern català en el qual està ERC. Però bé, és el que hi ha. Aquesta situació manifesta, d'una altra banda, on està situat el partit socialista a Balears. El PSOE illenc hauria d'estar molt ben connectat amb el PSC, i tenir influència en el Govern català, però no és així. També hauria de tenir influència a Madrid, per aconseguir bon finançament, i tampoc no és així: no hi pinta res. Ens preocupa molt. El PP és molt potent a Balears. Nosaltres l'intentam erosionar com podem, però tenim la força que tenim. En canvi, el PSOE, que té, o hauria de tenir, instruments més poderosos, el cert és que no li fa cap mal.

— De tota manera, el PSOE està a prop de vostès en el tema de l'oposició a les carreteres i autopistes que fa el Govern del PP.

—No tant. Miri, fa un any, el PSM plantejà que el PSOE es presentàs amb un projecte d'acord entre el Govern Zapatero i el de Matas, per fer possibles inversions en carreteres i trens que evitassin el que ha passat. El PSOE no ho va fer. I què ha passat? Doncs que les carreteres i autovies estan en marxa, i s'acabaran. Ara el PSOE ens diu que vol un altre conveni. Per fer què? Més carreteres. O sigui, per tenir les del PP més les del PSOE, i això es un disbarat. Estam davant una cursa a veure qui fa més carreteres? És una bogeria absoluta. El PSOE ni parla d'inversions en trens. En canvi, el PP demana el 2% de les inversions ferroviàries que es facin a tot l'estat espanyol. Nosaltres ja ho reclamàvem, això, i ara ens trobam coincidint amb la reivindicació del PP—que no té cap problema en canviar d'opinió perquè abans rebutjava les inversions que nosaltres defensàvem— i contra el PSOE. És una mostra de la situació del PSOE que, la veritat, és preocupant.

—Veu factible reeditar el Pacte de Progrés d'aquí a dos anys?

—És prest per parlar-ne. Però sí que és l'hora de dir una cosa amb claredat. El PSOE s'equivoca molt si es pensa que té garantit el suport del PSM per qualsevol hipotètic pacte. S'equivoca molt si creu que li serà tot tan fàcil com

"No ens plantejarem una unió electoral amb EU o ERC sols, perquè no és això."

“EU-Verds i ERC no passen per un moment bo a Balears”

el 1999. Aquestes trobades entre PSOE i UM, aquest acostament que estan escenificant, demostra que els socialistes no van aprendre res de la derrota del Pacte. I més que el PSOE qui s'està equivocant molt és Francesc Antich.

—Com seria, doncs, el possible pacte des del seu punt de vista?

—No ho sé, però sí que sé què faria el PSM. Ens fariem valer molt més que en aquell moment. El pacte hauria de respondre exactament a la representació de cada partit i, en funció d'aquesta, establir les quotes de responsabilitat. Res de donar-ne més a un que a l'altre, com es va fer el 1999 al marge de la representació de cadascun. No acceptariem, que quedi clar, de cap manera, que el Pacte quedàs novament dominat per UM tal i com feia abans. És a dir, que amb menys representació tengués més poder. Això és impossible del tot.

—El PSM ha rebut ofertes de coalició preelectoral d'EU i Verds, d'ERC..., però vostès es deixen estimar per tothom sense prendre una decisió.

—Perquè no és cap prioritat per al PSM. Les nostres prioritats són l'Estatut i, orgànicament, el desenvolupament del nostre partit, amb l'enfortiment de totes les agrupacions i l'eixamplament de la presència, tal com li explicava abans. A més, orgànicament també enfortim la Federació, l'ens comú entre el PSM de Menorca, el de Mallorca i l'ENE (Entesa Nacionalista i Ecologista) d'Eivissa, entitat on s'analitzarà, debatrà i decidirà —a més dels òrgans de cada partit— la possibilitat d'una coalició. Això ja limita molt les possibilitats. És cert que el PSM té cada vegada envits més forts d'ERC, EU i Verds per establir pactes. Ho entenc. Aquests partits estan en un moment no gaire bo a les Balears i necessiten pactes amb el PSM. Però no és la nostra prioritat. En qualsevol cas, si fos possible la coalició seria tal com nosaltres, arribat el moment, plantejàsim que fos. Segurament un gran bloc, que transcendís sigles, de caràcter nacionalista i progressista, liderat clarament pel PSM i obert només a les forces que no tinguin lligams extrabalears.

El subjecte polític és les Illes Balears. Per tant, les forces que l'integressin haurien d'acceptar això. Llavors, ja es podria parlar de transcendir sigles. Per dir-ho més clar encara: no ens plantejarem mai una unió electoral ni amb EU ni amb ERC sols, perquè no es tracta d'això. I si fos, seria una mena de bloc a l'estil —relativament, perquè les realitats dels països són diferents— del Bloc Nacionalista Galleg.

—Fer una operació així necessita temps per ser coneguda entre l'electorat. I no més falten dos anys per a les eleccions.

—Sí, però una operació així requereix que la impulsí un partit. I no n'hi ha cap altre que no sigui el PSM que estigui en condicions de fer-ho. Dit això, si ho fem, serà en el moment que nosaltres puguem, ens interressi i ho vagem clar. Ni abans, ni després.

Miquel Payeras